

روز ملی پرندگان، بهترین فرصت برای آشتی با تالاب‌ها است

پرنده‌نگری؛ یک چاه‌نفت اقتصادی

زیست‌بوم/ روز گذشته (۲ آذرماه) مصادف با روز ملی پرندگان بود. روزی که برای اولین بار کمیته ملی طبیعت‌گردی در سال ۱۳۸۹ آن را جهت تشویق به ترویج و آموزش پرنده‌نگری اعلام کرده است. اگرچه این روز هنوز به صورت رسمی در تقویم کشوری ثبت نشده است، اما با این حال گروه‌های مختلف پرنده‌نگری در شهرهای مختلف کشور این روز را پاس داشته و برنامه‌های آموزشی مرتبطی را برگزار می‌کنند. طبق گفته «رضا علی‌اصل» مدرس رسمی وزارت گردشگری در حوزه پرنده‌نگری و اکوتوریسم، روز ملی پرندگان ترکیبی از دو جنبه محیط‌زیست و اکوتوریسم بوده و نامگذاری این روز بهانه‌ای است که در سطح ملی یا بین‌المللی به حفاظت از گونه‌های ارزشمند در حال انقراض، توجه شود. البته ایران به دلیل تنوع زیستی گسترده، می‌تواند از پرندگان نیز مانند یک چاه نفت به‌عنوان فرصتی ویژه برای کسب درآمد استفاده کند. او پرنده‌نگری را دارای دو جنبه دانسته و به این‌ها، می‌گوید: در رویکرد اول به بررسی گونه‌های مختلف در اکوسیستم‌های خاص اعم از عرصه‌های طبیعی، مناطق حفاظت‌شده، تالاب‌ها و... می‌پردازیم. به عبارتی شاهد خواهیم بود که در این مناطق چه گونه‌هایی وجود دارد. در رویکرد دوم نیز براساس فهرست هدف گونه‌ها، برنامه‌ریزی خاص آن را انجام می‌دهیم. به‌عنوان نمونه گروهی پرنده‌شناس خارجی به ایران آمدند تا فهرستی از گونه‌های مختلف را مشاهده کنند. برای دیدن گونه‌های مورد نظر آنها - و اصولاً برای پرنده‌نگری - علاوه بر طیف متنوعی از اکوسیستم‌های غنی و بکر بعضاً به شهرها، پارک‌ها و باغ‌ها نیز می‌رویم.

■ برگزاری تورهای پرنده‌نگری

این مدرس رسمی وزارت گردشگری در حوزه پرنده‌نگری، درباره گونه‌های مورد توجه در پرنده‌نگری می‌گوید: یافتن و مشاهده برخی گونه‌ها در طبیعت مقداری دشوار است اما برخی از آنها به دلایل مختلف در محیط‌های شهری، پارک‌ها و بوستان‌هایی که وضعیت مناسبی دارند، جمعیت خوبی دارند که در فضولی می‌توان آنها را مشاهده کرد. از سویی دیگر ما در اطراف شهرهای ایران تالاب‌های کوچکی داریم که شاید مورد توجه واقع نشوند اما به علت عدم رعایت حثایه آنها از جانب بخش دولتی یا گاهی شخصی، روه نابودی هستند. زمانی که در یک تالاب پرنده‌نگری شکل بگیرد، به‌عنوان یک جاذبه معرفی خواهد شد. در نهایت ناخودآگاه تالابی که روه به نابودی بوده، سرزبان‌ها می‌افتد. طبق گفته «علی‌اصل» همراهی جامعه محلی برای اجرای تورهای داخلی یا خارجی پرنده‌نگری بسیار کمک‌کننده است. می‌توان با آموزش، آنها را برای راهنمای تورهای پرنده‌نگری تربیت کرد چراکه به منطقه مسلط هستند و قابلیت انجام این اقدام را دارند.

■ آموزش جامعه محلی

او ادامه می‌دهد: سطح اول اقدامات ارزیابی توان اکولوژیک منطقه بر عهده دولت است. سطح دوم آموزش جامعه محلی، بخشی بر عهده دولت و بخشی بر عهده فعالان این عرصه است. سطح آخر رعایت نکات اخلاقی توسط گردشگران، ابتدا بر عهده خودشان سپس بر عهده فعالان این حوزه بویژه راهنمای تورهای پرنده‌نگری است. به‌عنوان نمونه گردشگران برای گرفتن عکس بیشتر به آشیانه پرنده نزدیک نشوند یا با نزدیک شدن به پرنده‌ای که در حال تغذیه از طعمه است، او را فراری ندهند همچنین سکوت منطقه را برهم نزنند یا در این مناطق آتش روشن نکنند. این مدرس یونسکو درباره قدرت پرنده‌نگری با توجه به تنوع زیستی ایران تأکید کرد: پرنده‌نگری بسیار قدرتمند بوده و بهترین بهانه برای آشتی با تالاب‌ها است. بسیاری از مردم شاید حتی تعریف تالاب را ندانند یا برای آن را درک نکنند اما پرنده‌نگری می‌تواند یک بهانه زینا و جذاب برای حفاظت از تالاب‌ها باشد. بسیاری از گردشگران خارجی علاقه‌مند به حضور در ایران هستند. این موضوع فرصتی است برای توسعه گردشگری در نقاطی از کشور که دست صنعت کوتاه است و علاوه بر تبدیل آن به معیشتی جایگزین برای جوامع محلی، به حفاظت از عرصه‌های طبیعی کشور نیز منجر خواهد شد.

ایسنا- آمیتیس مشایخی،

طراح لباس طرفداران تیم ملی در جام جهانی ۲۰۲۲ قطر با بیان اینکه این لباس «پیروز» نام دارد، اظهار کرد: سود حاصل از فروش این لباس به زمستانگاه یوزبلینگ ایرانی اختصاص می‌یابد.

خبر خبر

ایرنا- حسن اکبری،

معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست گفت: اعتبار [تخصیص یافته به] حوزه طبیعی و تنوع زیستی کشور در سال ۱۴۰۱ حدود ۳۳۹ میلیارد تومان بود در حالی که با توجه به گسترده‌گی تنوع زیستی کشور، این حوزه حداقل به هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان اعتبار در سال ۱۴۰۲ نیاز دارد.

مهر- کامبیز کبیری گفت:

گمانه‌زنی قلعه لمبیس الموت که در متون تاریخی به کلید قلاع گیلان ملقب است به منظور حفاظت و مرمت این اثر تاریخی انجام شد، در این گمانه‌زنی چند کاشی رنگی نیز کشف شده است.

تسنیم- علی سلماچقه، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست گفت: اولویت برتر برای منابع طبیعی و محیط زیست کشور این است که مجموعه منابع طبیعی از زیرمجموعه کشاورزی خارج شده و «وزارت منابع طبیعی» تشکیل شود و سازمان حفاظت محیط زیست نیز دلیل ریاست جمهوری به کار خود ادامه دهد.

ایسنا- علی مستوفیان، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان شمالی اعلام کرد: مجموعه تاریخی «مفخم»، «تپه منصورباغی»، «تپه نادری»، «ارگ بلقیس» و «تپه بلور» و «استقلال»، بیشترین تعداد مالکان خصوصی را در حریم خود دارند و با اعتبارات تعیین شده از سفر ریاست جمهوری، قرار است مسأله حریم آنها حل شود.

ایرنا- محمد جواد اشرفی، مدیرکل حفاظت محیط زیست خوزستان با اشاره به شروع فصل سرما و آغاز مهاجرت پرندگان به مناطق گرمسیری و معتدل استان که از چندی پیش آغاز شده است، گفت: پایش و کنترل آفتلوان‌زای فوق حد پرندگان در ایستگاه‌های آبرزی خوزستان در حال انجام است.

مهر- سجاد انجم شاع، مدیرعامل صندوق ملی محیط زیست از اعطای تسهیلات ویژه به نیروگاه‌های [با انرژی‌های] تجدیدپذیر خبر داد و گفت: این موضوع در حفظ محیط زیست بسیار حائز اهمیت است.

تسنیم- سعید شهوند، مدیرکل حفاظت محیط زیست استان آذربایجان غربی از پیشرفت ۹۸ درصدی پروژه‌های سخت‌افزاری احیای دریاچه ارومیه و تونل انتقال آب خبر داد و گفت: با افتتاح این پروژه‌ها تا بهمن ماه حثایه زیست‌محیطی مقرر به سمت دریاچه ارومیه راهسازی می‌شود.

ایسنا- توحد فرورزافر، رئیس انجمن صنفی راهنمایان گردشگری خراسان رضوی گفت: وقتی راه‌های کسب درآمد بسته باشد، هر کسی به ناچار مسیر خود را تغییر داده و به مشاغل دیگری روی می‌آورد. فرار نیروهای متخصص قطعاً به صنعت گردشگری ایران هدمه خواهد زد.

۳۰ درصد از مردم مرکز خراسان شمالی در حاشیه شهر سکونت دارند

زخم حاشیه‌نشینی بر چهره بجنورد

ایران و اشقانی فراهانی
خبرنگار

مدیرکل دفتر امور اجتماعی و فرهنگی استانداری خراسان شمالی عدم بضاعت مالی و ساخت‌وسازهای غیرمجاز را از عوامل اصلی شکل‌گیری سکونتگاه‌های غیررسمی برشمرد و گفت: متأسفانه در بررسی پدیده حاشیه‌نشینی، شهرداری‌ها نقش مؤثری دارند و باید از ساخت‌وسازهای غیرمجاز جلوگیری کرد. اکثر پژوهشگران به این باور رسیده‌اند که حاشیه‌نشینی از آسیب‌های مهاجرت به شهرها است و قوانین شهرداری باید به گونه‌ای باشد که کنترل بر حاشیه و پیرامون شهر داشته باشد. نبود نظارت از سوی شهرداری‌ها، ساختار شهری را به سمت ساخت‌وسازهای غیرمجاز و ایجاد سکونتگاه‌های غیررسمی سوق می‌دهد. تورم و بیکاری نیز از دیگر عوامل مؤثر بر این پدیده است که روستائیان و مهاجران را به نزدیکی شهرها می‌آورد. روستاها دیگر زنده و پویا نیستند و روستایی‌ها به ناچار به سمت شهرها می‌آیند. شغل‌های روستایی فصلی است و پاسنگوی نیازها و هزینه‌های زندگی روستائیان نیست. بنابراین در نخستین گام، درک خواسته‌های حاشیه‌نشینان که بیشترشان روستایی هستند، می‌تواند به واکاوی این معضل کمک اساسی کند.

■ مهاجرت‌های گروهی موجب شکل‌گیری این محله‌ها شد

حمیدرضا خاکشور با اشاره به اینکه سه شهر بجنورد، شیروان و اسفراین بیشترین جمعیت حاشیه‌نشین را در این استان دارند، گفت: بر اساس آمار رسمی، جمعیت بجنورد در حدود ۲۲۹ هزار نفر است که ۷۰ هزار و ۳۲۱ نفر در مناطق حاشیه‌نشین سکونت دارند. شیروان ۸۲ هزار و ۶۹۹ نفر جمعیت دارد که نسبت به ۱۳۱۷ هکتار مساحت، حدود ۱۸ درصد از مردمانش حاشیه‌نشین هستند. حدود ۶۰ هزار نفر از جمعیت اسفراین نیز در مناطق حاشیه‌نشین سکونت دارند. جمعیت حاشیه‌نشین خراسان شمالی در ۳۶ محله سکونت دارند که از مجموع این تعداد ۲۶ محله در بجنورد، ۴ محله در شیروان و ۶ محله در اسفراین به عنوان محله‌های کم‌برخوردار شناسایی شده‌اند.

جمعیت حاشیه‌نشین در این مناطق، در خانوارهایی هستند که اغلب به شکل گروهی و طایفه‌ای از روستاها و حتی استان‌های دیگر به این محلات مهاجرت کرده‌اند.

وی با بیان اینکه خاستگاه آسیب‌های اجتماعی، حاشیه‌نشینی است، افزود: متأسفانه خراسان شمالی در بحث طلاق و اعتیاد در رتبه‌های بالای کشوری قرار دارد و فروش مواد مخدر را در حاشیه‌ها شاهد هستیم. بعد از معضل اعتیاد، سرفت و فروش کالای مسروقه یا قاچاق بیشترین فراوانی را در این مناطق دارد. در دهه گذشته امکانات و امتیاز ویژه‌ای برای خراسان شمالی دیده نشد و شاخص بدهی فلاکت کشوری بودیم. اما در ۱۰ ماه گذشته بویژه در سال ۱۴۰۱، ۹۰۰ مجور طرح‌هایی به سازمان امور اجتماعی کشور ارائه شده و منتظر جذب اعتبار از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور

کمبود ۵۰ درصدی پرستار در آذربایجان شرقی

تبریز- مدیران پرستاری آذربایجان شرقی با بیان اینکه این استان هم‌اکنون با کمبود ۵۰

درصدی پرستار مواجه است، می‌گویند، در صورت بی‌توجهی به این موضوع در آینده نزدیک با مشکلات شدید در حوزه سلامت روبه‌رو خواهیم شد.

رئیس هیات مدیره نظام پرستاری آذربایجان شرقی و مدیر پرستاری معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی تبریز، در نشست خبری ضمن تأکید بر توجه بیش‌ازپیش دولت و مجلس شورای اسلامی به موضوع ساماندهی حوزه پرستاری، یادآور شدند: هم‌اکنون ۱۰ هزار نیروی پرستاری در قالب اتاق عمل، بی‌هوشی و پرستار در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی دولتی، غیردولتی، خصوصی و سایر ارگان‌ها فعالیت

انبارهای زباله بهداشت عمومی را تهدید می‌کنند

همسایگی گرمانی‌ها با ۷۰۰ کارگاه غیر مجاز باز یافت زباله

کرمان- صدها کارگاه ضایعاتی در محله‌های مختلف شهر کرمان در حالی فعال هستند که تبدیل به انبارهای بزرگ زباله شده‌اند و این معضل بهداشت عمومی را تهدید می‌کند. جوی‌های ملو از زباله‌ای که پاکبانان شهر مجبور می‌شوند زباله‌ها را از روی زمین جمع کنند، اما دلیل این مسأله، خالی کردن کیسه‌های زباله شهروندان توسط زباله‌گرد‌ها روی زمین برای پیدا کردن زباله‌های بازیافتی است.

وضعیت به گونه‌ای است که در برخی از معابر صحنه‌های نامناسب ایجاد می‌شود و تذکر شهروندان و پاکبانان به زباله‌گرد‌ها که اکثراً غیر ایرانی هستند نیز بی‌نتیجه است. در برخی موارد بین زباله‌گرد‌ها درگیری روی می‌دهد. در این میان زحمت پاکبانان چند برابر می‌شود و باید زباله‌ها را که روی زمین خالی شده است، جمع کنند.

خبر

بر اساس آمار رسمی، جمعیت بجنورد در حدود ۲۲۹ هزار نفر است که ۷۰ هزار و ۳۲۱ نفر در مناطق

حاشیه‌نشین سکونت دارند. شیروان ۸۲ هزار و ۶۸۹ هزار نفر جمعیت دارد که نسبت به ۱۳۱۷ هکتار

مساحت، حدود ۱۸ درصد از مردمانش حاشیه‌نشین هستند. حدود ۶۰ هزار نفر از جمعیت اسفراین نیز در

مناطق حاشیه‌نشین سکونت دارند. جمعیت حاشیه‌نشین خراسان شمالی در ۳۶ محله سکونت دارند

که از مجموع این تعداد ۲۶ محله در بجنورد، ۴ محله در شیروان و ۶ محله در اسفراین به عنوان محله‌های

کم‌برخوردار شناسایی شده‌اند

کشور است که این رقم در کنار وضعیت تورم، شاخص فلاکت استان را به رتبه دوم کشور رسانده است. خراسان شمالی در شاخص بیکاری نیز در تابستان گذشته با عدد ۱۱،۴ درصد، یکی از استان‌های مشکل‌دار کشور بوده که این عامل نیز بر وضعیت بخرنج فلاکت استان افزوده است. نماینده مردم بجنورد در مجلس شورای اسلامی در این مورد می‌گوید: متأسفانه با وجود پرکار بودن خراسان شمالی در حوزه کشاورزی و دامداری اما این موضوع بسیار سنتی، پرهزینه و کم‌درآمد است.

محمد وحیدی افزود: متأسفانه خراسان شمالی در شاخص فقر و فلاکت قبل از سیستان و بلوچستان در رتبه نامناسبی قرار دارد. تأمین اجتماعی و امید به زندگی یک سال و نیم از کشور عقب‌تر است.

■ ساماندهی کودکان کار و خیابان

کودکان کار و خیابان که حاصل فقر و حاشیه‌نشینی هستند، در مرکز خراسان شمالی دیده می‌شوند و منابع غیررسمی از وجود ۹۰۰ کودک کار حکایت دارد.

همچنین با صدور مجوز برای بیش از ۱۰۰ تشکل و سازمان مردم‌نهاد هر ماه شورای توسعه و حمایت از تشکل‌های مردمی تشکیل می‌شود. این تشکل‌ها در زمینه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی فعالیت می‌کنند.

مدیرکل دفتر امور اجتماعی و فرهنگی استانداری خراسان شمالی با تذکیر اینکه گفته می‌شود در برخی محله‌ها و مناطق بجنورد، غیررسمی ۱۰۰ درصدی در حوزه شهری وجود دارد، افزود: محله جوادیه در بجنورد جزو بیشترین حاشیه‌نشینی است اما حتی کوچه‌های فرعی آن نیز آسفالت شده است و امکانات زیرساختی دارد، اما ساختارمند نیست و باید بازسازی شهری انجام دهیم.

■ خراسان شمالی رتبه دوم شاخص فقر و فلاکت در کشور

تورم خوراکی‌ها و مسکن در استان خراسان شمالی در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ تا رقم ۶۰ درصد هم رسید و بر این اساس استان خراسان شمالی رتبه نخست کشور را در بسیاری از شاخص‌های تورمی در کشور دارد. از سوی دیگر رتبه فقر مطلق در استان خراسان شمالی نیز عدد ۲

استان را با چالش‌های زیادی روبه‌رو می‌کند. یوسف اشرفی افزود: این در حالی است که با توجه به ابلاغ سیاست‌های مربوط به

به دلایل مختلف از جمله مرخصی‌های معمولی و مرخصی زامان توان استفاده کرد و این جای خالی برای همیشه بخش سلامت

جوانی جمعیت، بخش قابل توجهی از جامعه پرستاری آذربایجان شرقی که ۷۰ درصد را شامل می‌شود در سنین باروری قرار گرفته‌اند و از چرخه خارج شدن عده بسیاری از آنها از حیظه شغلی بسیار محتمل است.

وی ضریب پرستار به تخت‌های بیمارستانی آذربایجان شرقی را پایین‌تر از میانگین استاندارد اعلام کرد و با بیان اینکه از این نظر جزو استان‌های ۱۴ و ۱۵ کشور هستیم، یادآور شد: در حالی که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ضریب ۱،۸ را برای رسیدن به استانداردهای جهانی اعلام کرده، این رقم در استان معادل ۹ دهم است که برای رسیدن به شرایط معمولی باید اقدامات فوری و بهنگام صورت پذیرد.

هر فردی نمی‌تواند مدیریت این امور را به دست بگیرد. وی افزود: ساماندهی کارگاه‌های ضایعاتی مربوط به قانون مدیریت پسماند است و در قانون مدیریت پسماند صراحتاً آمده است مدیریت همه امور مربوط به پسماند در شهر با شهرداری است و شهرداری می‌تواند این امور را به اشخاص حقیقی یا حقوقی مانند انجمن حمایت از زندانیان واگذار کند.

فرمانده انتظامی شهرستان کرمان نیز می‌گوید: اکثر این کارگاه‌ها هیچ مجوزی برای فعالیت ندارند. از مجموع [صدها] کارگاه‌های ضایعاتی فقط ۲۰۰ مورد مجوز دارند و بقیه غیرقانونی هستند.

سرهنگ مهدی پورامینی با اشاره به سرعت‌های مکرر کابل‌های برق و تلفن در کرمان گفت: سیم‌های مسی این کابل‌ها در همین مراکز به فروش می‌رسد.

متأسفانه طبق آمارها ۷۰۰ مورد از این کارگاه‌ها غیرمجاز هستند و باید ساماندهی شوند. محمد ضیاءالدینی با تأکید بر تشکیل

نکته نگران‌کننده از نظر بهداشت عمومی این است که بخش قابل توجهی از کارگاه‌های ضایعاتی کرمان در سطح شهر قرار دارند و انواع زباله‌های بازیافتی را دیوار به دیوار خانه‌های مردم انبار می‌کنند. کافی است گشتی در سطح شهر کرمان بزنید و در برخی موارد در کوچه‌های مناطق مرکزی شهر نیز می‌توان این کارگاه‌ها را دید و هر جا که زمین خالی محصور وجود دارد، این کارگاه‌ها به چشم می‌خورند.

به گزارش مهر، با وجود اینکه رئیس کل دادگستری کرمان در خصوص ساماندهی کارگاه‌های ضایعاتی تذکر داده است اما این کارگاه‌ها که گویا پشت پرده آنها مافیایی نیز قرار دارد، ساماندهی نمی‌شوند و پول‌های هنگفت به جیب عده‌ای اندک می‌رود.

معاون دادستان مرکز استان کرمان با اعلام وجود ۹۰۰ کارگاه ضایعاتی در کرمان گفت: